۱

ماجرا چیست؟

آیا روحانی در دور دوم خود می‌تواند اقتصاد شفاف و رقابتی ایجاد کند؟

وعده‌ها را فراموش نکنیم

عکس: gettyimages

فاطمه صفری| فساد اقتصادی پدیده جدیدی نیست و دیرزمانی است که گریبانگیر کشورهای مختلف شده است. شاید برای همین است که یکی از بندهای منشور حقوق شـهروندی به این موضوع اختصاص پیدا کرده؛ «اقتصاد شـفاف و رقابتی» موضوعی کـه حتی قبل از درنظر گرفتن حقوق شـهروندی مورد توجه بوده، بند نوزدهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری که قوای نظام را ملزم به شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسـادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و... کرده اسـت و تا جایی از اهمیت برخـوردار بود که رهبر معظم انقلاب بارها و بارها بر بند ۱۹ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تأکید و آن را به «شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سـازی آن و جلوگیری از اقدامـات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسـادزا در حوزه‌های پولی، تجاری و ارزی» اختصاص داده‌اند که همیـن امر موجب به وجود آمدن فراکسیون شفاف و سالم‌سازی اقتصاد و انضباط مالی با حضور ۵۰ تن از نمایندگان در مجلس دهم شد که حتی برخی از اعضای این فراکسیون نگاه خوشبینانه‌ای برای اجرایی شدن شفافیت اقتصادی و اجرایی شدن آن ندارند، چراکه قوانینی که دراین‌باره وضع شده یا به خوبی اجرا شده یا گزارش کار صحیحی به فراکسیون شفاف‌سازی اقتصادی ارایه نشده است. با این وجود سوالی که ممکن است ذهن هر کسـی را به خود درگیر کند، آن است که آیا روحانـی می‌تواند در دور دوم خود «اقتصاد شـفاف و رقابتی» ایجاد کند یا خیر؟ اقتصاد شـفاف و رقابتی؛ یکی از بندهای حقوق شهروندی که حق مسلم هر کسی درجامعه است و این گونه تعریف شده است؛ شهروندان در حق دسـتیابی به فرصت‌های اقتصـادی و امکانات و خدمات عمومـی و دولتی برابرند. انعقـاد قراردادها و پیمان‌های بخش عمومی و دولتی با بخش خصوصی و اعطای هر نوع مجوز در حوزه اقتصادی به شـهروندان باید با رعایت قوانین و مقررات مربوط و رقابت منصفانه در دسـتیابی به فرصت‌ها و امکانات انجام شود که اگر تحقق پیدا کند، موجب اشـتغالزایی برای عده کثیری از جامعه می‌شود. جامعه‌ای که سال‌های سال است در انتظار اقتصاد بهتری و به دور از تنش به سـر می‌برند. از دیگر بندهای «اقتصاد شفاف و رقابتی» در منشور حقوق شهروندی «حق شهروندان اسـت که از فرآیند وضع، تغییر و اجرای سیاسـت‌ها، قوانین و مقررات اقتصادی اطلاع داشـته باشـند و نظرات خود را به اطلاع مرجع تصویب‌کننده برسانند و با فاصله زمانی مناسب از اتخاذ تصمیمات متفاوت با سیاسـت‌ها و رویه‌های پیشین مطلع شـوند تا بتوانند خود را برای وقوع تغییرات آماده کنند و پس از اتخاذ تصمیم و برای رعایت اصل شفافیت، شهروندان حق دارند با اطلاع‌رسانی عمومی از تصمیمات آگاهی یابند.» از تعریفی که ارایه شده است، درمی‌یابیم به‌گونه‌ای که حق آزادی دسترسـی به اطلاعات است و معمولا به مزاج هر کسـی خوش نیسـت؛ چراکه این امر می‌تواند ضربه مهلکی به بنگاه‌هـای اقتصادی وارد کند؛ بنگاه‌هایی که سال‌های سال اسـت کار خود را به دور از چشـم دیگران انجام می‌دهند. اما اگر عامه مردم وارد عرصه‌هـای اقتصادی شـوند و بنگاه‌های کوچک اقتصادی را به خود اختصاص دهند، آیا از امنیت شغلی برخوردارند. در دیگر بندهای اقتصاد شـفاف و رقابتی این گونه توضیح داده شده «دولت فضای قانونمند، شفاف و رقابتی منصفانه را برای انجام انواع فعالیت‌های اقتصادی شهروندان و امنیت سرمایه‌گذاری آنها تضمین می‌کند» که در این صورت می‌تواند مشارکت بنگاه‌های اقتصادی تازه‌نفس را به حداکثر برساند که این امر یکی از مقولاتی است که برای حضور در بازار جهانی لازم است. حال فارغ از تمام مقولاتی که گفته شده، آیا با وضع فعلی اقتصادی که گریبانگیر ما شده، می‌توان به اقتصاد بهبود بخشید و برای ایجاد اقتصاد شفاف و رقابتی گامی برداشت؟ برای پاسخ به این سوالات به گفت‌وگو با کارشناسان پرداختیم.

پیشینه

۲

شفافیت اقتصادی همواره مورد بحث بوده

شفاف‌سازی اقتصادی موضوعی است که همواره مورد بحث بوده است؛ بند نوزدهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری، قوای نظام را ملزم به شفاف‌سـازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و... می‌کند. همچنین باید دانسـت رهبر معظم انقلاب بارها و بارها بر بند ۱۹ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تأکید و آن را به «شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌هـای پولی، تجـاری و ارزی» اختصاص داده‌انـد که همیـن امر موجب به وجـود آمدن فراکسیون شفاف و سالم‌سـازی اقتصاد و انضباط مالی با حضور ۵۰ تن از نمایندگان در مجلس دهم شد؛ چراکه عدم شـفافیت در اقتصاد موجب شده است تا از یک طرف به دلیل نبود نظارت اطلاعاتی کافی، فسـاد اداری، اقتصادی و مالی هزینه‌های سنگینی را بر اقتصاد تحمیل کند و از طرف دیگر به دلیل فقدان اطلاعات و شفافیت در اقتصاد شاهد امکان ناپذیری برنامه‌ریزی صحیح و جامع اقتصادی و متناوب‌بودن سیاست‌ها در اقتصاد باشیم. نبود، کمبود و عدم شـفافیت اطلاعات در اقتصاد ایران، همواره توسط کارشناسان به‌عنوان عاملی در جهت فرار از نظارت بر عملکرد بخش‌های فعال در اقتصاد و در نتیجه افزایش فساد اداری عنوان شده است. البته نقش دولت یازدهم را در شفاف و سالم‌سازی اقتصاد و جلوگیـری از فعالیت‌های فسـادزا نباید نادیده گرفت؛ چراکه حسن روحانی رئیس دولت بارها در سخنان خود بر شـفافیت و سالم‌سازی اقتصادی تأکید کرده اسـت؛ زیرا از میان رفتن شفافیت در اقتصاد موجب می‌شـود تا از یک طـرف به دلیل نبود نظارت اطلاعاتی کافی، فساد اداری، اقتصادی و مالی هزینه‌های سنگینی بر اقتصاد تحمیل و از سوی دیگر امکان برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های صحیح، جامع و متناوب اقتصادی از کشور گرفته شود.

تجربه دیگران

۶

کشورهای با کمترین و بیشترین فساد اقتصادی

در میان فاسدترین کشورهای جهان از نظر فساد اداری، کشورهایی قرار می‌گیرند که در آنها جنگ داخلی و درگیری‌های قومی و مذهبی کماکان تداوم دارد. کشورهای سـومالی، سودان جنوبی، سوریه، سودان، یمن، لیبی، افغانسـتان و عراق در جایگاه بدترین کشـورهای جهان از نظر فقدان شفافیت و گسترش فساد قرار گرفته‌اند. در همین حال، دو کشـور کره‌شـمالی و ونزوئلا با نظام‌های سیاسی دیکتاتوری و منزوی در مناسـبات جهانی در زمره فاسـدترین کشـورهای جهان از نظر فساد اداری هستند

Somalia|سومالی

سـومالی با امتیاز کمتر از ۱۰، فاسدترین کشور معرفی شده است.

SouthSudan|سودان جنوبی

جنگ‌هـای داخلی، ناپایداری دیرین دسـتگاه سیاسـی، ویژگی‌های بد آب‌وهوایی، پایین‌بودن ارزش کالاهـای تولیـدی در بـازار جهانـی و سیاسـت‌های نادرسـت اقتصادی از عمده دلایل تنگدستی اقتصادی سودان به‌شـمار می‌رود. در شاخص فساد اداری، این کشـور به‌عنوان یکی از فاسدترین کشورهای جهان از نظر میزان فساد اداری واختلاس است. بر پایه شاخص گرسنگی جهانی که در سال ۲۰۱۳ منتشر شد، سودان پنجمین کشور جهان از نظر گسـتردگی گرسنگی در میان اهالی اسـت و از این نظر در وضع هشداردهنده‌ای به‌سر می‌برد.

NorthKorea|کره شمالی

کره شمالی در کنار سومالی به‌عنوان فاسدترین کشورهای جهان اعلام شدند. این شاخص تعریف عددی مابین صفر تا صد را دارد و صفر نشانه بالاترین سطح فساد است.

Syria|سوریه

سوریه نیز به جهت این که از نظر اقتصادی منابع و معادنی ندارد، کشور فقیری است، همین امر باعث شـده در این کشور فسـادهای کلان و رشوه رو به افزایش باشد.

Yemen|یمن

یمن از دیگر کشـورهایی اسـت کـه به‌دلیل جنگ‌های داخلـی از اقتصاد مناسـبی برخوردار نیست، به همین جهت عجیب نیست اگر یمن در تحقق مشروعیت سیاسـی و ایجاد اقتصاد مولد با شکست مواجه شود و به‌صورت افسارگسیخته‌ای فساد در آن رو به افزایش باشد.

Sudan|سودان

به‌نظر می‌رسـد که فقـر و فسـاد تاثیر گذاری مستقیمی بر یکدیگر دارند، چراکه شاخص‌هانشان می‌دهد فاسدترین اقتصادها گریبانگیر کشورهای فقیر شده که سودان یکی از آنهاست.

Libya|لیبی

Afghanistan|افغانستان

Guinea-Bissau|گینه‌بیسائو

Venezuela|ونزوئلا

لیبی، افغانستان، گینه بیسائو و ونزوئلا نیز از نظر فقدان شفافیت و گسترش فساد در صدر کشورهای جهان قرار گرفته‌اند.

کشورهای با کمترین فساد اقتصادی

Denmark|دانمارک

دانمارک توانسته خود را به‌عنوان کشوری تراز اول در دنیا مطرح کند، آن هم در بخش‌هایی چون مبارزه با فساد اقتصادی، ریشه‌کن کردن فقر، تورم ناچیز، نرخ بیـکاری پایین و چندین شـاخص اقتصادی مثبت دیگـر که آرزوی بسـیاری از کشـورهای دنیاست.

NewZealand|نیوزلند

نیوزلند از دیگر کشـورهایی اسـت که یکی از پایین‌ترین شاخص‌های فساد اقتصادی را دارد، به همین جهت توانسته نخستین جایگاه‌ها را به خود اختصاص دهد.

Finland|فنلاند

سال‌های زیادی به‌عنوان کشور نمونه که کمترین فساد اقتصادی را داشته، معرفی شده است و جدیت در مقابله با فساد اقتصادی به اندازه‌ای بوده که وزیر بهداشت این کشور در سـال‌های گذشته به دلیل فساد اقتصادی مجبور به استعفا شد.

Sweden|سوئد

کشور سـوئد بر پایه یک اقتصاد مختلط رقابتی است و ویژگی که این کشور را از سایر کشورها متمایز می‌کند یک دولت رفاه دست‌ودلباز همگانی است که بودجه‌اش از مالیات بر درآمد نسبتا بالایی تامین می‌شود که تضمین می‌کند درآمد در سراسر جامعه توزیع می‌شود، مدلی که گاهی از آن به مدل نوردیک تعبیر می‌شود. به همین جهت فساد اقتصادی در این کشور آنچنان به چشم نمی‌خورد.

Switzerland|سوییس

باید توجه داشـت که سـوییس نیـز یکی از ثروتمندترین کشـورهای جهان است. اگرچه این کشور عضو اتحادیه اروپا نیست، ولی عضو انجمن تجارت آزاد اروپا (EFTA) اسـت. در سـال ۱۹۹۹ میلادی سـوییس با اتحادیه اروپا قرارداد بست و عضو EFTA شـد. به موجب این قرارداد، دادوستد بین کشورهای عضو اتحادیه با سوییس آسان‌تر شد. بانکداری در سوییس یکی از مهمترین بخش‌های این کشـور محسوب می‌شود. شـرکت‌های بیمه نیز سـهم زیادی در اقتصاد سـوییس دارند. دیگر بخش مهم اقتصادی، صنعت توریسـم اسـت، با توجه به ثروتی که در این کشـور وجود دارد و جزو ثروتمندترین کشورهای جهان محسوب می‌شود، این کشـور از آنچنان فسـاد اقتصادی برخوردار نیست و در زمره کشورهایی است که کمترین فساد اقتصادی را دارا هستند.

Norway|نروژ

نروژ دارای اقتصاد ترکیبی توسعه‌یافته است که برخی بخش‌های آن در مالکیـت راهبردی دولت قرار دارد. هرچند اقتصاد نروژ نسبت به چرخه‌های اقتصادی جهان و هیجانات آن واکنش نشان می‌دهد، اما از زمان انقلاب صنعتی اقتصاد نروژ همیشه در حال رشد مداوم و موثر بوده است. همین رشد روزافزون اقتصاد این کشور موجب شده تا فساد اقتصادی در این کشور کمتر از دیگر کشورها دیده شود.

Singapore|سنگاپور

سنگاپور یکی از ۳ کشور شهر مستقل کنونی در جهان است. از زمان استقلال در سـال ۱۹۶۵، به یکی از پررونق‌ترین کشورهای جهان تبدیل شده و امروز یکی از پرترددترین بندرهای دنیاست. اگرچه این کشور از لحاظ ذخایر معدنی کشوری فقیر است، اما همواره اقتصادش رو به پیشرفت بوده که موجب شده است فسـاد اقتصادی در این کشور رواج پیدا نکند

Netherlands هلنـد Canada کانـادا و Germany آلمان از کشورهایی هستند که دارای پایین‌ترین شاخص فساد اقتصادی هستند.

منابع دیگر

۷

روزنامه «شهروند» برای دستیابی راحت‌تر و سریع‌تر مخاطبان و علاقه‌مندان به مطالعه در رابطه با آیا دولت دوازدهم می‌تواند شفافیت اقتصادی و رقابتی ایجاد کند؟ اقدام تهیه منابع دیگر در رابطه با این موضوع کرده است. به همین جهت اگر به این موضوع علاقه‌مند و مایل هستید مطالب بیشتری در این زمینه بخوانید، می‌توانید به آدرس‌هایی که در زیر آمده است، مراجعه کنید.

خبرگزاری ایرنا

www.irna.ir/fa/News/82228572/

خبر آنلاین

www.khabaronline.ir/detail/223775/Economy/commerce

خبرگزاری ایسنا

yazd.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=42850

بورس نیوز

www.boursenews.ir/fa/news/120362

روزنامه فرصت امروز

http: //forsatnet.ir/news/report/%D8%B1%D8%A7%D9%87-

نگاه موافق

۳

اقتصاد رقابتی برنامه انتخاباتی روحانی بود

مهـدی پازوکـی- اقتصاددان| چند سـالی است که شفافیت اقتصادی مورد توجه مسـئولان قرار گرفته، اگرچه محقق‌شدن ایـن موضـوع مخالفـان و موافقـان بسـیاری را می‌طلبد. مهدی پازوکی، اقتصاددان در این زمینه معتقد اسـت: «بدون‌شـک ما در این دور از ریاست‌جمهوری آقای روحانی شـاهد شـفافیت اقتصادی خواهیم بود، چراکه یکی از دلایلی که مردم آقای روحانی را به‌عنوان رئیس‌جمهوری خود انتخاب کردند همین موضوع بود. همچنین باید دانست رقبای آقای روحانی برنامه‌هایی را در نظر داشتند.» پازوکی با اشاره به این که اقتصاد کشور تنها به داخل کشور محدود نمی‌شـود و باید در عرصه بین‌الملل نیز گسترش پیدا کند، ادامه داد: «همچنین باید دانست اقتصاد ایران با جهان بین‌الملل به‌خصوص جهان توسعه‌یافته ارتباط مستقیم دارد که همواره بحث شـفافیت در آن مطرح بوده اسـت. درواقع این موضوع از حقوق مدنی و شـهروندی مردم محسـوب می‌شود که با توجه بـه گفته‌های آقای روحانـی در برنامه‌های انتخابی‌شـان باید به حقوق مردم احترام گذاشت.» این اقتصاددان با اشاره به توانمندی دولت در عرصه شفافیت اقتصادی در این زمینه بیان کرد: «دولت هم توانایی دارد و هم باید بتواند این موضوع را محقق کند، چراکه آقای روحانی باید بر این موضوع واقف باشند که پس از خداوند متعال تنها پشتوانه‌ای که دارند مردم هستند، مردم در انتخابات مجلس دهم با وجود محدودیت‌هایی که داشتند، انتخاب کردند که خواهان تغییر و تحول مثبت در اقتصاد کشور هستند. در انتخابات دوازدهم ریاست‌جمهوری نیز با این که عملکرد چهارسـاله دولت را دیده بودند، بازهم آقای روحانی را انتخاب کردند و خواستار تغییرات بودند و این موضوع نشان‌دهنده آن است که مردم به برنامه‌های آقای روحانی رأی دادند و لاغیر.» پازوکی ضمن یادآوری تغییر کابینه کنونی و تاثیر آن در اقتصاد بیان کرد: «قطعا شفافیت اقتصادی از حقوق شـهروندی است، اما آقای روحانی باید در نظر داشته باشد باید نیمی از کابینه خود را تغییر و ارتقا دهـد، چراکه ما نیازمند افراد مدیر، مدبر نخبه و فهیم هستیم که در ایران این دسته از افراد را کم نداریم. دولت باید در مناصب بالای خود از حضور چنین افرادی بهره ببرد، در این صورت می‌تواند به این موضوع جامه عمل بپوشـاند.» اگرچه در یکی از بندهای حقوق شهروندی عدم نگاه جنسیتی و قبیله‌ای به جامعه است پازوکی در این زمینه بیان کـرد: «دولت آقای روحانی نیز باید سعی بر این موضوع داشته باشد که با تفکرهای تبعیض‌نژادی، تفکرهای قبیله‌گرایی و قومی و تفکرهایی که جامعه را طبقه‌بندی می‌کنند، بشدت مخالفت داشته و فارغ از تفکر ۴ درصد و ۹۶ درصد باشد، چراکه در جامعه ما هر کس عزم انجام فعالیت اقتصادی دارد، باید شفافیت اقتصـادی را نصب‌العین خود قرار دهـد. به این جهت دولت می‌تواند راهبر سیاسـت‌های شفافیت اقتصادی باشـد.» ایجاد رقابت در بین بنگاه‌های اقتصادی از دیگر مقولاتی است که باعث پیشـرفت اقتصادی می‌شود و این موضوع نیز وابسـته به شفافیت اقتصادی است، این اقتصاددان در این زمینه ادامه داد: «ایجاد رقابت نیز یکی از مقولاتی است که باید مورد توجه قرار بگیرد. همچنین برای مناسب‌شدن فضای کسب‌وکار نخستین گام برای این امر ایجاد شـفافیت اقتصادی است، اما در گام بعدی نیازمند فضای رقابتی سالم بین بنگاه‌های اقتصادی است. درصورتی که شفافیت وجود داشته باشد و رقابت در بین بنگاه‌ها باشد و در صورتی که شفافیت وجود داشته باشد و بنگاه‌ها به رقابت سـالم بپردازند، بنگاهی که مدبرتر است و مدیر باهوش‌تر دارد، قطعا موفق‌تر خواهد بود، به همین جهت در اقتصاد رقابتی است که ما می‌توانیم به سمت پیشرفت و تعالی پیش رویم.» پازوکی در خاتمه با بیان این که توانمندی دولت در زمینه شفافیت اقتصادی و ایجاد رقابت می‌تواند باعث ریشـه‌کن کردن بیکاری شود، بیان کرد: «اما مقوله دیگری که در این موضوع جای می‌گیرد بحث نفی انحصار است و دولت باید با هرگونه انحصار در اقتصاد مقابله کنـد اعم از بخش خصوصی و دولتی، زیرا یکی از مشکلاتی که گریبانگیر اقتصاد ایران شده بیکاری اسـت و دولت نیز برای مشکل این امر باید فضای کسب‌وکار مناسبی ایجاد کند و ابتدا سرمایه‌گذاری داخلی و سپس سـرمایه‌گذاری خارجی انجام دهد و در صورتی که شفافیت اقتصادی و فضای رقابتی ایجاد شود، انحصار از بین می‌رود که باید در دسـتور کار دولت قرار بگیرد و دولت از گروه‌های تندرو نباید ترسی داشته باشد، زیرا مردم طرفدار عقلانیت و پیشرفت هستند.»

کارشناس بی‌طرف

۴

شرایط نابرابر بخش‌ها مانعی برای اقتصاد رقابتی

محمـود صادقـی نماینده مجلس شورای اسـلامی و رئیـس فراکسـیون شفافیت اقتصـادی | مهمترین دلیل وقوع فساد اقتصادی نبود شـفافیت اسـت اما اجرایی‌شدن شفافیت اقتصادی در دولت دوازدهم جای سوال است که مخالفان و موافقان بسیاری را می‌طلبد. محمود صادقی نماینده مجلس شـورای اسـلامی و رئیس فراکسیون شـفافیت اقتصادی در این زمینه می‌گویـد: «عوامل متعددی در اقتصـاد ایران دخیل هستند. بخشـی از این موضوع مربوط به آن است که از نگاه قانون اساسی اقتصاد ما شامل سه بخش است؛ بخش دولتی، خصوصـی و تعاونی اما به تازگی بخش جدیدی به این بخش‌ها اضافه شده است که پدیده‌ای به نام خصولتی از آن یاد می‌شود. در تعریف خصولتی باید گفت به بخش‌هایی گفته می‌شـود که خصوصی نیستند و شـبه‌دولتی‌اند.» این نماینده مجلس با ابراز تأسف در زمینه تضعیف اقتصاد پس از جنگ تحمیلی در این زمینه توضیح داد: «پـس از انقلاب با توجه به این که کیفیت متمرکزی در حوزه اقتصاد داشته‌ام، هم به لحاظ انقلاب که واگذاری‌ها و مصادره‌هایی صورت گرفته، هم شرایط جنگی که باعث شد بخش خصوصی در ایران تضعیف شـود و بخش دولتی گسترش پیدا کند، همین امر موجب شد اقتصاد ما به اقتصاد سانترال و تمرکزگرا تبدیل شود. پس از جنگ حرکت‌هایی در زمینه خصوصی‌سازی انجام شد که درنهایت در سال ۸۸ به تصویب قانون اساسی اصل ۴۴ و بر مبنای قانون قرار شد بخش‌هایی از اقتصاد به بخش‌های خصوصی واگذار شود.»

این نماینده مجلس بـا ابراز تأسـف در این زمینه توضیح داد: «تجربه چندساله از ۸۷ به بعد که نزدیک به هفت‌سال می‌شـود، قدم در این عرصه برداشتیم، نشان‌دهنده تجربه موفقی نبوده‌ایم. چرا شرکت‌هایی که سـودآور بودند، به تملک بخش‌هایی درآمدند که عملا دولتی هستند ولی با نام خصوصی از آنها بهره‌وری میشد که باعث شد رفته‌رفته برخی از نهادها هم با هدف سازندگی و بازسازی وارد عرصه اقتصاد شدند».

رئیس فراکسیون شفافیت اقتصادی با بیان این که شفافیت اقتصادی یکی از جنبه‌هایی است که در اقتصاد ما بسیار ضعیف است، در این زمینه ادامه داد: «با توجه به ضعفی که در اقتصاد ما وجود دارد، به‌خصوص نهادهای موازی به فعالیت مشغول‌اند که وارد اقتصاد شده‌اند و فعالیت اقتصادی می‌کنند اما از شـفافیت اقتصادی برخوردار نیسـتند، برای مثال عدم پرداخت مالیات و به دلیل شرایط نابرابری که با سایر بخش‌ها دارند، مانع اقتصاد رقابتی می‌شوند. ما در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی این اصول را شاهدیم؛ بحث‌های شفافیتی و رقابتی را در پیش داریم و تا زمانی که همه بخش‌های اقتصادی با شـفافیت به فعالیـت نپردازند، نمی‌توان اقتصاد رقابتی ایجاد کرد.»

صادقی با اشـاره به این که دولت باید بتواند بخش اقتصادی را به دست خود بگیرد تا در این زمینه مثمر ثمر واقع شود، در این زمینه توضیح داد: «اگر دولت بتواند همه بخش‌هـای اقتصادی را به نوعـی تحت نظارت بگیرد، می‌توان امید به شـفافیت اقتصادی داشت، اما رقابتی‌شدن خود مستلزم آن است که در بخش دولتی تا جایی که ممکن است سیاسـت‌های کلی اصل ۴۴ محقق شده است. بسـیاری از عرصه‌های اقتصادی را به بخش‌های خصوصی تحویل دهد. اصولا در اقتصاد دولت باید عمل حاکمیت انجام دهد که تنها به وسیله اعتماد و تصدی قابل اجراست.»

این نماینده مجلس با انتقاد از وضع فعلی اقتصاد در کشور در این زمینه بیان کرد: «در بخش‌هایی که مردم نیز می‌توانند فعالیتی انجام دهند، مردم را نباید ناامید کرد، ما هر چه بیشتر به سمت خصوصی‌سازی واقعی بیشتر در حرکت باشیم و نه دستوری طبعا می‌توانیم برای ایجاد فضـای رقابتی موفق‌تر عمـل کنیم اما با وضعیتی که پیش رو داریم، چندان امیدوارکننده نیست که این دولت یا سایر دولت‌ها بتواند اقتصاد را به صورت شفاف نشـان دهد و بدین وسیله فضای رقابتی ایجاد کند. یکی از دلایل این موضوع بخش‌هایی که خارج از اختیار دولت وجود دارد و دیگری عدم حساسیت دولت به این امر برای خصوصی‌سازی و شفاف‌سازی است».

اگرچه اجرای منشـور حقوق شهروندی حق مسلم یکایک شـهروندان است، جالب اسـت بدانیم ایجاد شفافیت اقتصادی و فضای رقابتی نیز یکی از بندهای این منشور محسوب می‌شوند. صادقی در این زمینه توضیح داد: «حقوق شهروندی در حال حاضر به بیانیه‌ای تبدیل شده اسـت که برای احقاق بندهای آن به تلاش‌های بسـیاری نیازمندیم. قوه مجریه، قضائیه و قانونگذاری که اجرای حقوق شهروندی در درجه اول نیازمند عزم دولت است که بتواند انسجام هماهنگی و همگرایی بین بخش‌ها ایجاد کند. در بخش اقتصاد شـفاف و رقابتی نهادهای موازی و بخش‌های غیرشفاف هستند.» رئیس فراکسیون شفافیت اقتصادی در خاتمه با انتقاد از عدم اجراشـدن یا ناقص‌بودن اجرایی شـدن قانون در این زمینه توضیح داد «چند سال پیش بحث جلوگیری از انحصارات و رقابتی‌شـدن اقتصاد به تصویب رسید که چنین قانونی باید به درستی اجرا می‌شد اما به درستی اجرا نشد یا گزارش دقیقی ارایه داده نمی‌شود. به همین جهت ما نیازمند آن هستیم که همه بخش‌ها دست به دست هم دهند تا بتوانیم اقتصاد شفافی را ایجاد کنیم؛ اگرچه برای این موضوع چشم‌انداز روشنی در کوتاه‌مدت برای این موضوع نمی‌توان در نظر گرفت.»

نگاه مخالف

۵

نیاز به تغییر کابینه داریم

ناصر موسوی لارگانی نماینده مجلس و نایب رئیس کمیسیون اقتصـادی | اگرچـه اقتصـاد شـفاف و رقابتی مخالفان و موافقـان بسـیاری را دارد اما ناصر موسـوی لارگانی نماینـده مجلس و عضو کمیسـیون اقتصادی در این زمینه نظری متفاوت دارد و معتقد است: «دولت دوازدهم در ابتدا باید از مسـائل حاشیه‌ای فاصله بگیرد و مطیع سـخنان مقام معظم رهبری باشـد نه در گفتار بلکـه در عمل منظور از ایـن مقولات عملکرد مناسـب دولت قبلی یا دولت‌های قبل نیسـت، زیرا اگر دولت‌هـای قبلی نکاتی که مقام معظم رهبری را رعایت می‌کردنـد، هم‌اکنون از اقتصاد شـفاف و رقابتی برخـوردار بودیم و بسیاری از مشـکلات اقتصادی را شاهد نبودیم، در صورتی کـه بخواهیم از اقتصاد پویا برخوردار باشیم.»

نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی با اشاره به این که اگر سخنان مقام معظم رهبری را پیشه خود قرار دهیم، به راحتی می‌توانیم از اقتصاد شـفاف برخوردار باشیم، در این زمینه ادامه می‌دهـد: «تنها راه برون‌رفت از رکود و مشکلات اقتصادی توجه به نکات ارزشمند مقام معظم رهبری است، به‌ویژه اقتصاد مقاومتی، شـعار امسـال می‌تواند باعث اقتصاد پویا و رقابتی شود، با توجه به دو پارامتری که مقـام معظم رهبری بر آن تأکید کرده‌اند.

تولید و اشـتغال که اگر مورد توجه قرار گیرند، بسیاری از مشکلات اقتصادی حل شده و از وضع کنونی خارج می‌شویم.»

لارگانی در خاتمه با اشاره به عدم پایبندی آمریکا به موضـوع برجـام در این زمینه توضیح داد: «اگـر تا چند روز پیش عده‌ای امید به برجام داشتند، با اعمال تحریم‌های جدید توسط آمریکا این امید از بین رفت.
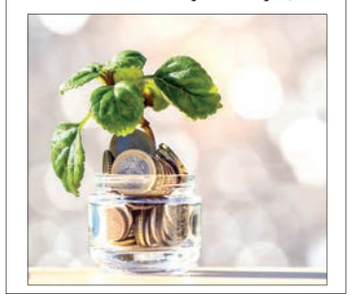
بـه همین جهـت، باید فکـری به حال تولید داخلی کرد و تقویت تولید داخلی را پیشـه خود قرار دهند. همچنین دانستیم اقتصادی که در دولت یازدهم وجود داشت، ایـن توانایـی در آنها دیده نمی‌شـود؛ به عبارتی دولت باید تغییراتی در بدنه دولت ایجاد کنـد، زیرا در بسـیاری از مواقع در رده‌های بالا افراد توانمندی دیده می‌شود اما مـورد توجه قـرار نمی‌گیرنـد؛ حال می‌خواهد وزیر توانمند داشته باشیم یا نه. اگر تولید دوازدهـم عزم نتیجه‌بخش‌بودن مسـائل اقتصادی را دارد، بایـد تغییرات جدی در کابینه خود ایجاد کند.»